

«БЕКТЕМИН»

И. Арабаев атындагы КМУнун илим,
Эксперттик коммуникация жана
инновациялар боюнча проректор
п.и.д., доцент Чалданбаева А.К.

2024-ж.

И. Арабаев атындагы КМУнун «Физика жана аны окутуунун технологиясы
кафедрасынын» кеңейтилген жыйынынын отурумунун

№8 ПРОТОКОЛУНАН КӨЧҮРМӨ

Бишкек ш. 2024-ж. 5-март

Отурумдун төрайымы: Карасартова Н. А. - п.и.к., доц. м. а., “Физика жана аны
окутуунун технология кафедрасынын” кафедра башчысынын м.а.

Отурумдун катчысы: Мукамбетова Н.Т., ага окутуучу.

Катышуучулар:

1. Мамбетакунов Э. - КР УИАнын корреспондент мүчөсү, Ардактуу академиги, педагогика илимдеринин доктору, профессор, Ж. Баласагын атындагы КУУнун “Физиканы окутуунун технологиялары жана табият таануу” кафедрасынын башчысы (13.00.01 , 13.00.02);
2. Чоров М.Ж.- п.и.д., профессор (13.00.01);
3. Чалданбаева А. К., - п.и.д., профессордун м.а. (13.00.01);
4. Алиев Ш.А. - п.и.д., профессор (13.00.02);
5. Төрөгелдиева К.М., - п.и.д., профессор (13.00.02);
6. Бабаев Д.Б. - п.и.д., профессор (13.00.02);
7. Байсеркеев А.Э. - п.и.д., профессор (13.00.02);
8. Утуров К.У. - ф.и.д., профессор (09.00.01);
9. Атанаев Т.Б - биол.и.к., профессор (03.00.02);
10. Ногаев М.А. - ф-м.и.к., профессор (01.04.18);
11. Артыкова С.И.- ф-м.и.к., доцент (01.02.04);
12. Токонбекова К.Ч.- т.и.к., доцент (25.00.13);
13. Акбеков Т.М. - ф-м.и.к., доцент (01.04.07);
14. Кутанов А.К. - ф-м.и.к., доцент (01.01.02);
15. Асанова Ж.К. - ф-м.и.к., доцент (01.01.02);
16. Карасартова Н. - п.и.к., доценттин м.а. (13.00.02) ;

17. Чокоева Г. С.- п. и. к., доцент (13.00.02);
18. Сагыналиева Н.К.- п. и. к., доцент (13.00.02);
19. Узенгазиева Г.С. - к.п.н., доцент (13.00.01);
20. Мурзаibraимова Б.Б. – п.и.к., ага илимий кызматкер (13.00.02);
21. Исаева Р.У. – п.и.к., доцент (13.00.02);
22. Дөөлөталиева А.С. – п.и.к., доцент (13.00.02);
23. Солтонкулова Ж.М.- ф-м.и.к., доценттин м.а. (01.01.02);
24. Султанбаева Г.- п.и.к., доцент (13.00.02);
25. Асылбекова К.Ж.- ага окутуучу;
26. Шаршенова Х.А- ага окутуучу;
27. Мокешов Ж.К. - ага окутуучу;
28. Мукамбетова Н.Т. - ага окутуучу;
29. Бузурманкулова А.А.- ага окутуучу;
30. Жумадил уулу Аман - ага окутуучу;
31. Көчөрбаева Б.Э. - ага окутуучу;
32. Орозалиева А. - ага окутуучу;
33. Тайырова Р.- ага окутуучу;
34. Эсенгулов У.А.- ага окутуучу;
35. Турарбекова Н. - ага окутуучу;
36. Тердикбаев Э.А. - окутуучу;
37. Атамбекова А. К.- окутуучу;
38. Мырзабекова Ж. М. - окутуучу;
39. Лактионов В.В. - окутуучу;
40. Касымбекова Н.Э. - окутуучу.

Күн тартиби:

И.Арабаев атындагы КМУнун физика жана аны окутуунун технологиясы кафедрасынын изденүүчүсү Анарбекова Мариябүбү **“Болочок мугалимдердин орто мектепте физика боюнча класстан тышкаркы иштерди уюштуруу компетенттүүлүгүн калыптандыруу”** аттуу темадагы 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (физика) адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациясын талкулоо.

Диссертациялык иш И.Арабаев атындагы КМУнун "Физика жана аны окутуунун технологиясы" кафедрасында аткарылган.

Илимий жетекчиси – Мамбетакунов Э. – КР УИАнын корреспондент мүчөсү, Ардактуу академиги, педагогика илимдеринин доктору, профессор, Ж.Баласагын

атындагы КУУнун “Физиканы окутуу технологиялары жана табият таануу” кафедрасынын башчысы.

Жыйындын төрайымы: Урматтуу бүгүнкү отурумдун катышуучулары.

Анарбекова Мариябүбүнүн “Болочок мугалимдердин орто мектепте физика боюнча класстан тышкары иштерди уюштуруу компетенттүүлүгүн калыптандыруу” аталыштагы диссертациясынын темасы 2016-жылдын 30-июнунда И.Арабаев атындагы КМУнун Окумуштуулар кеңешинин №53 токтому менен бекитилген.

Диссертациянын негизги мазмунун, маңызын, максатын жана өзөктүү жерлерин кыскача баяндоо үчүн сөз изденүүчү Анарбекова Мариябүбүгө берилет.

Изденүүчү: Анарбекова М.

Саламатсыздарбы, урматтуу жыйындын төрайымы жана жыйындын катышуучулары. Диссертациялык ишибиздин негизги мазмунун баяндоого уруксат этиңиздер (Доклад тиркелет).

Жыйындын төрайымы: Изденүүчүнүн илимий иши боюнча баяндамасы аяктады. Кимде кандай суроолор бар?

Кутанов А. К. - ф.-м.и.к., доцент: Азыркы учурда мектепте физикалык куралдар жетишсиз экени баарыбызга маалым. Класстан тышкары иштерде физикалык куралдар жок болсо, окуучулар өз алдынча иштерди кантип аткарышат?

Изденүүчү: Мектепте жаңы физикалык куралдар аз болсо да, мурда алынгандар көпчүлүк мектептерде бар. Окуучулар ошол куралдарды пайдаланышат. Ошондой эле анимациялык тажрыйбаларды жана виртуалдык лабораториялык иштерди компьютердик технологияны колдонуу аркылуу аткарышат. Ал эми айрым жумуштарды окуучулар үй шартында жасалуучу куралдар менен аткарууга аракет кылышат. Мисалы, “Жылуулук өткөрүмдүүлүк ” деген темада окуучулар бирдей узундуктагы эки башка материалдан жасалган темир, алюминий зымдарын алышып, шамдын жалынына кармап, убакытты белгилешет. Качан манжалары тез ысып кеткенин сезишип, натыйжада, кайсы металл жылуулукту тез өткөргөндүгүн аныкташат.

Суроо: Презентацияда көрсөтүлгөн заттардын жылуулук өткөрүмдүүлүгүн спиртовка жок болсо кантип аныкташат?

Изденүүчү: Презентацияда көрсөтүлгөн заттардын жылуулук өткөрүмдүүлүгүн жылуулуктун башка булактарын колдонуп аткарсат болот.

Алиев Ш. А. – п.и.д., профессор: Сиздин илимий ишиңизде предмет аралык байланыштар каралганбы?

Изденүүчү: Физика илими башка илимдер менен тыгыз байланышта. Алсак, математика, биология, химия ж.б. биологияда, химияда жүрүүчү процесстер физиканын

закон, теориялары менен түшүндүрүлөт, физикалык кубулуштар математиканын аппараттары менен эсептелет ж.б. Ошондуктан албетте предметтер аралык байланыштар каралып, бир нече мисалдар келтирилген.

Бабаев Д. - п.и.д., профессор: Азыркы сабак берүүдөгү маалыматтык технологиялардын мүмкүнчүлүктөрүн эске алуу менен физикалык лабораториялык иштерди кантип аткарууга болот?

Изденүүчү: Азыркы учурларда көпчүлүк мектептерде физика боюнча лабораториялык иштерди аткарууда компьютердик технологиялар өтө кеңири колдонулат. Изилдөөнүн жүрүшүндө физиканын айрым бөлүмдөрү боюнча виртуалдык лабораториялык иштер түзүлгөн жана аларды аткарууга көрсөтмөлөр иштелип чыккан.

Суроо: Сиз, диссертациялык изилдөөңүздө болочок физика мугалимдеринин компетенттүүлүктөрүн калыптандыруу боюнча кандай сунуштарды киргиздиңиз?

Изденүүчү: Аталган проблема боюнча мугалимдердин компетенттүүлүктөрүнүн системасы аныкталып, аны калыптандыруунун теориялык маселелери биз тарабынан түзүлгөн, атайын курста чагылдырылган. Ал теориялык билимдер студенттердин практикалык иштеринде жана педагогикалык практика учурунда бекемделген.

Чоров М.Ж. – п.и.д., профессор: Физикалык экскурсияны өткөрүүдө экологиялык, эстетикалык байланыш дегенди кандай түшүнсөк болот?

Изденүүчү: Биз физикалык класстан тышкары иштерди өткөрүүдө студенттерге физикалык билимдерден сырткары дагы эстетикалык, нравалык руханий, адеп-ахлактык жактан тарбия беребиз. Мисалы, ТЭЦ (Бишкек жылуулук электр борборуна) экскурсияга барганда окуучулар, студенттер бир гана физикалык билим, билгичтиктерге гана ээ болбостон, ал жердеги күйүүчү заттардан бөлүнүп чыгып, абаны булгап жаткан зыяндуу заттардын тирүү жандыктарга, өсүмдүктөргө тийгизген экологиялык таасирлеринен дагы маалымат алышат.

Артыкова С.И. - ф.-м.и.к., доцент: Класстан тышкары иштердин үй шартында аткарылуучу формалары да бар. Силер изилдөөңөрдө ошол маанидеги тапшырмаларга токтолдунарбы?

Изденүүчү: Класстан тышкары иштерди аткарууда физикалык кубулуштарды үй шартында текшерешет. Мисалы динамометрдин иштөө принциптери, түзүлүшү жана колдонулушу. Болот пружинасын, пластинкасын, резина шнурун ж.б. деформациялоо үчүн бул нерселерге күч жумшоо керек. Серпилгич нерсеге канчалык чоң күч таасир этсе, ал ошончолук чоң деформацияланат.

Суроо: Физикалык экскурсиядан кайсы физикалык кубулуштарды карадыңар?

Издөнүүчү: Физикалык экскурсия бир нече түрлөргө бөлүнөт. Биз илимий изилдөөбүздө жаратылышка болгон “Эрте жаздагы физика” аталыштагы экскурсияга токтолуп, анда студенттер жаратылыштагы физиканын кубулуштары менен таанышышкан. Ал эми физика –техникалык кружоктон “Форсаж” аттуу автосервиске барышканда “Жөнөкөй механизмдер” темасына окуучулар рычагдардын келип чыгышын (бургу, шынаа ж.б) , жөнөкөй рычагдардын жашоо тиричиликте колдонулушун, күч аракетин эсептөөнү үйрөнүшөт. Ал эми “Электр энергиясын өндүрүү, аны аралыкка берүү” аталыштагы техникалык кружокто: ЖЭБ, ЖЭС, жылуулук берүүчү мештер, буу жана газ турбиналары, ГЭСтердин иштөө принциптери ж.б ушундай сыяктуу курстан алган билим, билгичтиктерин бышыкташат.

Чокоева Г.С. - п.и.к., доцент: Орто мектепте класстан тышкары иштерди уюштурууда мугалимдердин кандай компетенттүүлүктөрү каралды?

Издөнүүчү: Класстан тышкары иштерди уюштуруу боюнча мугалимдин компетенттүүлүгүн өзүнчө система катары карап КТИнин максатын аныктоо, түрлөрүн жана мазмунун билүү КТИни уюштурууга даярдык көрүү, уюштуруу, жыйынтык чыгаруу, баалоо. Физика боюнча класстан тышкары иштердин системасын түзүп алдык.

Суроо: Эксперименттик база катары бир нече жогорку окуу жайларды, мектептерди алыпсыңар. Жыйынтыгында айыл жергесиндеги мектептерде жана региондогу ЖОЖдордо кандай динамикалык өсүштөр болду?

Издөнүүчү: Экспериментте бир нече жогорку окуу жайлар, региондордогу мектептер тартылды. Эксперименттин алгачкы этабында региондогу мектептерде динамика төмөнүрөөк болгон. Ал эми калыптандыруучу экспериментте студенттердин класстан тышкары иштер боюнча билимдеринин толуктугу жана эффективдүүлүгүнүн сандык көрсөткүчтөрү 1,19 га өстү.

Атанаев Т.Б. – б.и.к., профессор: Гистограммадагы көрсөткүчтөрдүн айырмачылыктары кандай?

Издөнүүчү: 6-таблицада көрүнүп тургандай, эффективдүүлүк коэффициентинин мааниси $\eta=1,29$ түздү. Түзүлгөн гистограммада айырмачылыктар көрүнүп турат.

Ногаев М.А. - ф.-м.и.к., профессор: Компетенттүүлүк менен компетенциянын айырмачылыктары?

Издөнүүчү: Компетенттүүлүк – кандайдыр бир багыт боюнча билимдүүлүк, билгичтик, көндүм.

Компетенция латын тилинен алынган бизче которгондо (competentia) адам таанып билүүгө жана тажрыйбага ээ болгон, маалыматы бар суроолордун чөйрөсүн түшүндүрөт.

Компетенция ийгиликтүү кесиптик ишмердүүлүккө даярдоого коюлган талаптар, башкача айтканда билгичтик түшүнүгү аркылуу түшүндүрүлөт

Жыйындын төрайымы: Сөз рецензенттерге берилет.

Проф. Төрөгельдиева К.М.: Диссертант тарабынан изилдөөдө ЖОЖдордо класстан тышкаркы иштерин уюштурууга компетенттүү болочоктогу физика мугалимдерин даярдоонун мазмунун аныктап, ал процессти ишке ашыруунун технологияларын иштеп чыккан жана аны практикага киргизүүнүн жолдору сунуш кылынып, теориялык жана практикалык орчундуу маселелер ийгиликтүү аныкталып чечилген.

Изилдөө ишинде төмөндөгү айрым мүчүлүштүктөр да кездешет. Алар:

1. Авторефераттын 7-бетинде Кыргызстанда болочоктогу мугалимдерди класстан тышкаркы иштерди уюштурууга даярдоо боюнча диссертациялык иштер аткарылбагандыгы белгиленген. Айрым изилдөөлөр бар экендигин, кайсыл окумуштуулар изилдөө жүргүзгөндүгүн белгилөө керек.
2. Диссертациялык иштин көлөмү көп болгондугуна байланыштуу, айрым эксперименттин материалдарын тиркемеге кетирүү.
3. Педагогикалык эксперименттин жыйынтыктарын системалаштырып берүү.
4. Диссертацияда орфографиялык жана пунктуациялык каталар кеткен.

Жогоруда айтылган сунуштар диссертациялык иштин илимий мазмунуна терс таасирин тийгизбейт, «Болочок мугалимдердин орто мектепте физика боюнча класстан тышкаркы иштерди уюштуруу компетенттүүлүгүн калыптандыруу» диссертациялык иши педагогика илиминде ырааттуу жана учур талабына ылайык иштелип чыккан илимий эмгек болуп саналат. М.Анарбекованын иши диссертациялык Кеңешке сунуштоого болот.

Доцент Акбеков Т.М.: Талкууланып жаткан илимий иштин структурасы автор тарабынан логикалык ырааттуулукта туура түзүлгөн. Диссертацияда берилген илимий жоболор, жыйынтыктар жана сунуштар жалпыланган. Илимий-изилдөөнүн теориялык жоболору эмгекте, негизинен жеткиликтүү чыгарылган. Ошентип, диссертациянын негизги мазмуну болочок мугалимдердин орто мектепте физика боюнча класстан тышкаркы иштерди уюштуруу компетенттүүлүгүн калыптандыруу проблемасына арналган.

Коюлуучу талаптарга жооп берген физика предмети боюнча класстан тышкаркы иш-чаралардын мазмунун тандоонун критерийлери негизделген:

- окуунун субъекти катары студенттин активдүүлүгүн жогорулатуу;
- мугалимдер менен студенттердин чыгармачылык кызматташуу мүмкүнчүлүгү;
- окуучулардын ишмердүүлүгүн ийгиликке багыттоо;
- билим берүү процессин уюштуруу формаларынын, ишмердүүлүктүн

каражаттарынын жана шарттарынын өзгөрмөлүүлүгү.

Эмгек боюнча айрым бир, өтө маанилүү эмес кемчиликтерин айтууну туура деп эсептейбиз:

1. Техникалык мүчүлүштүктөр, стилдик, орфографиялык, пунктуациялык каталарды жолуктурууга болот.
2. Эксперименттин максатын жана милдеттерин так аныктоо.
3. Эксперименттик шарттардын так сүрөттөлүшү.
4. Изилдөө гипотезасынын так сүрөттөлүшү.

Изденүүчү Анарбекова М. Диссертациялык ишимди кылдаттык менен карап чыгып, баалуу сунуштарды, сын пикирлерди айтканыңыздар үчүн чоң рахмат. Айтылган кемчиликтерди, сунуштарды эске алып, оңдоп чыгам.

Жыйындын төрайымы: Сөз илимий жетекчиси проф. Мамбетакунов Эсенбек Мамбетакуновичке берилет.

Проф. Мамбетакунов Э. М. Урматтуу жыйындын катышуучулары!

Изденүүчү бул илимий иш боюнча көптөгөн, талыкпаган эмгек кылды. Кыргызстандын ЖОЖдорунда болочок мугалимдердин физика боюнча окуучулардын класстан тышкаркы иштерин уюштуруу негизги маселелердин бири. Баардык эле дисциплиналар боюнча класстан тышкаркы иштерди аткаруунун методикасы окутулууга тийиш болсо дагы, ага жетишээрлик маани берилбей келет. Ошондуктан бул көйгөйдүн аспектисинде жетишкен жактар менен катар аныкталган кемчиликтер да бар. Ошонун бири-болочоктогу мугалимдердин орто мектепте физика боюнча класстан тышкаркы иштерди уюштуруу компетенттүүлүгүн калыптандыруу. Бул теманын бүгүнкү күндөгү актуалдуулугунда эч кандай күмөн жок. Көйгөйлөрдү чечүү максатында изденүүчү жоопкерчилик менен иш алып барып, ушул ишти бүгүн алдыңыздарга талкууга коюп олтурат.

Рецензенттерге ыраазычылык билдирем. Баарыңыздардын сын-пикирлериңиздерди уктум. Мен баардыгын өзүмө жазып отурдум. Алдыда дагы убакыт бар, дагы иштейбиз. Изденүүчү Анарбекова Мариябүбүнүн «Болочок мугалимдердин орто мектепте физика боюнча класстан тышкаркы иштерди уюштуруу компетенттүүлүгүн калыптандыруу» деген темадагы диссертациялык ишин коргоого сунуштаймын.

Проф. Кутанов А.К.: Анарбекова Мариябүбү диссертациялык иштин үстүндө көп иштеди. Мария эмгекчил, факультетте тарбия иштери боюнча декандын орун басары болуп көп жылдары студенттер менен иш алып барды, азыр дагы факультетте профсоюз уюмун жетектеп келет. Ишине ийгилик каалайм Жетекчиси Мамбетакунов Эсенбекке чоң ыраазычылык билдирем. Темасы дагы актуалдуу.

Проф. Алиев Ш.А.: Мен Мария Анарбековнаны студент кезинен бери билем. Студенттерди жайкы каникулда айыл - чарбалык жумуштарга алып барчубуз. Ошол кезде эле эмгекчил, тырышчаак болчу. Ийгиликтүү коргоп алышын каалайм.

Проф. Бабаев Д.Б.: Мария Анарбековна сизге сунуш иретинде диссертацияңызга толуктоо киргизгим келди. Класстан тышкаркы иштердин түрлөрү боюнча бир нече таблица турат. Кесиптик компетенттүүлүк деп тиешелүү жерлерди сүйлөтүш керек. Илимий жагына көбүрөөк көңүл бөлүш керек. Мисалы А.Жайнаков көп интервьюларды берген, ошолордон үзүндү бериш керек. Атайын курстун программасын бергенде лабораториялык иштерге көбүрөөк саат бериш керек. Класстан тышкаркы иштерге орус окумуштууларынан да кошуу керек, ишинизге ийгилик каалайм.

Доцент Артыкова С.И.: Биз Айтматова Р.Т экөөбүз Ленинградга конференцияга барганбыз. Бир аз убакыт болуп калып, киоскиден кичинекей брошюрка сатып алдык. Ошондо М.В. Ломоносов жөнүндө кеңири материал берилген экен, келип физикалык кече өткөрдүк. Ал 980-жылдар болчу. Мария студент кезинде ошол кечеге жардам берип, активист болчу. Ошол жылдары эле класстан тышкаркы иштерге катышып, активдүүлүгүн көрсөткөн. Андан тышкары кафедрада жыл сайын 12-апрелде физикалык кече өткөрөбүз, буюрса быйыл 20 жылдыкты белгилейбиз. Ошол кечени жогорку деңгээлде өткөргөнгө активдүү салымын кошот деп ишенем. Ишине ийгилик каалайм.

Проф. Төрөгелдиева К.М.: Анарбекова Мариянын диссертациялык иши актуалдуу. Көп жыл факультеттин деканынын орун басары болуп иштеди, контракт группаларга координатор болуп иштеди. Ошондой эле КМУда “Эне” кайрымдуулук фонду аркылуу тоголок жетим балдар менен иш алып барат. Аларга материалдык жактан абалын карап, стипендияларды алып берет. Ишине ийгилик каалайм.

Жыйындын төрайымы: Эгерде башка сүйлөй турган каалоочулар жок болсо, жогоруда айтылгандарды жыйынтыктап, төмөнкүлөргө токтолуп кетейин. Бул илимий иш өтө актуалдуу жана замандын талабына жооп берген маселелердин бири. Бул класстан тышкаркы иштерди уюштуруу маселесине орус окумуштууларынан баштап биздин окумуштууларга чейин олуттуу эмгектерди жасап келишкен. Изденүүчү теориялык материалга абдан кенен токтолуп, практикалык, методикалык мазмундагы окуу материалдарды да толук ачканга аракет кылган. Эксперименталдык бөлүмдөрдөгү материалдар да талапка жооп берет. Диссертацияда берилген илимий жоболор менен практикалык сунуштардын ички биримдиги, логикалык жактан байланышы, ой корутундусунун ирээттүүлүгү автордун изилдөө ишин аткарууга болгон методологиялык даярдыгын билдирет.

Анарбекова Мариябүбү “Болочок мугалимдердин орто мектепте физика боюнча класстан тышкаркы иштерди уюштуруу компетенттүүлүгүн калыптандыруу” аттуу темадагы 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (физика) адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациялык иши боюнча

БҮТҮМ:

1. Диссертациялык иштин актуалдуулугу: Кыргыз Республикасынын 2021-2040-жылдары Билим берүүнү өнүктүрүү боюнча стратегиясында компетенттүү адистерди даярдоонун сапатын жакшыртуу негизги милдет катары коюлуп, атайын кесиптик компетенттүүлүктөрдү калыптандырууга көбүрөөк көңүл бөлүү керектиги белгиленген.

2. Изилдөөнүн максаты: Орто мектепте физика предмети боюнча окуучулардын класстан тышкаркы иштерин уюштурууга компетенттүү мугалимдерди даярдоонун мазмунун аныктоо жана ал процессти ишке ашыруунун технологияларын иштеп чыгуу. Педагогикалык ЖОЖдун практикасына киргизүүнүн жолдорун сунуш кылуу.

3. Изилдөөнүн милдеттери:

1. Кыргыз Республикасында физика мугалимдерин даярдоонун абалын жана алардын класстан тышкаркы иштерди уюштурууга зарыл болгон компетенттүүлүктөрүнүн системасынын мазмунун изилдөө.

2. Физика боюнча өткөрүлүүчү класстан тышкаркы иштердин системасынын элементтерин аныктоо жана алардын учурдун талабына туура келген мазмунун тактоо, толуктоо.

3. Болочок физика мугалимдеринин окуучулардын класстан тышкаркы иштерин уюштуруу боюнча компетенттүүлүктөрүн калыптандырууга арналган атайын курсту, окуу материалдарын, окутуу жана үйрөтүү технологияларын түзүү, аларды жогорку окуу жайлардын практикасына киргизүүнүн жолдорун изилдөө.

4. Аталган проблема боюнча даярдалган илимий-методикалык көрсөтмөлөрдүн эффективдүүлүгүн текшерүү максатында педагогикалык эксперимент жүргүзүү жана анын жыйынтыктарын талдоо.

4. Изилдөөнүн илимий божомолу. Орто мектепте физика боюнча класстан тышкаркы иштердин азыркы учурдагы орду менен мааниси, анын бирдиктүү системасы аныкталса; мугалимдердин компетенттүүлүгүнүн системасынын мазмуну такталса; аталган проблема боюнча атайын курс уюштурулса; студенттер менен мугалимдер колдонууга арналган кыргыз тилиндеги окуу материалдары даярдалса; педагогикалык практика учурунда студенттердин кесиптик-технологиялык компетенттүүлүктөрүн калыптандырууга өзгөчө көңүл бурулса окуучулардын физикалык билимдеринин, мугалимдердин физика

боюнча класстан тышкаркы иштерди аткаруудагы компетенттүүлүктөрүнүн сапаты жогорулайт.

5. Изилдөөнүн илимий жаңылыгы жана теориялык баалуулугу: Орто мектептин физика мугалиминин класстан жана мектептен тышкаркы иштерди уюштуруу компетенттүүлүгү система катары каралып, анын элементтеринин мазмуну аныкталды; физика боюнча класстан тышкаркы иштердин заманбап талаптарга туура келген системасы такталды; мектеп мугалимдеринин бул процессти уюштуруудагы мүнөздүү кемчиликтери аныкталып, алардын пайда болуу себептери такталып, болтурбоонун илимий-методикалык жолдору иштелип чыкты. Аталган проблема боюнча атайын курстун программасы жана мазмуну иштелип чыкты, анын адаптацияланган варианты И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин жана башка университеттердин окуу процессине киргизилди. Сунушталган илимий-методикалык иштер педагогикалык экспериментте текшерилди жана алынган натыйжалар талданып, жыйынтыгынын эффективдүүлүгү илимий жактан тастыкталды.

6. Алынган натыйжалардын практикалык маанилүүлүгү: болочок мугалимдердин орто мектепте окуучулардын физика боюнча класстан тышкаркы иштерин уюштуруу компетенттүүлүгүн калыптандыруу боюнча иштелип чыккан жоболор, аны ишке ашыруу технологиялары, мамлекеттик тилде жазылган окуу материалдардын үлгүлөрү, технологиялык көрсөтмөлөр, жогорку окуу жайларынын окутуучулары жана студенттер тарабынан, ошондой эле мектептеги физика мугалимдеринин кесиптик-технологиялык квалификациясын жогорулатуучулар тарабынан натыйжалуу колдонулушу менен аныкталат. Окуучулардын физика боюнча класстан тышкаркы иштерин уюштуруу методдорун, законченемдерин так өздөштүрүү, алардын коомдук кубулуштарды иликтеп билүүгө тийгизген оң таасири жана айрым атайын маалыматтарды оңой окуп үйрөнүүгө шарт түзгөндүгү менен аныкталат. Ошондой эле изилдөөнүн жыйынтыктарын орто мектептерде, гимназияларда, жалпы эле таалим-тарбия иштерин натыйжалуу өткөрүүгө түздөн түз пайдаланса болот.

7. Диссертациянын коргоого коюлуучу негизги жоболору:

- орто мектепте физикалык билим берүүнүн сабак формасы менен катар класстан тышкаркы иштер, окуучулардын илимий-практикалык компетенцияларын калыптандыруунун негизги фактору катары кызмат кылат;

- физика боюнча класстан тышкаркы иштерди уюштурууда мугалимдин компетенттүүлүгүнүн системасын жана алардын элементтеринин мазмунун аныктоо, теориялык жана методикалык жактан негиздөө ал процесстин натыйжасын жогорулатат;

- класстан тышкаркы иштерди уюштуруу боюнча студенттерге сунушталган атайын курс, окуу материалдары, практика учурундагы студенттер менен өткөрүлүүчү иш чаралар болочок мугалимдердин компетенттүүлүктөрүн жогорку баскычка көтөрүүнүн зарыл шарты болуп эсептелет;

- иштелип чыккан илимий-методикалык шарттардын натыйжалуулугун текшерүү максатында жүргүзүлгөн педагогикалык эксперименттин жыйынтыктары коюлган илимий божомолдун тууралыгын далилдейт.

8. Изденүүчүнүн жеке салымы: Изилдөөнүн проблемасы, анын методологиялык аппараты, башкы идеясы, илимий божомолу менен изилдөө методдору, изилдөө жүргүзүүнүн логикасы изденүүчү тарабынан өз алдынча аныкталган. Автор тарабынан түзүлгөн. “физика боюнча класстан тышкаркы иштерди уюштуруу методикасы” аталыштагы атайын курстун мазмуну болочок физика мугалимдеринин предметтик компетенциясынын калыптанышына шарт түзөт жана кесиптик технологиялык ишмердүүлүктөрүн өркүндөтүүгө жардам берет. Изилдөөчү окуу методикалык куралдарды, методикалык сунуштарды өз алдынча даярдап, класстан тышкаркы иштердин түрлөрүн өткөрүүнүн планын түзүүнү, максат милдеттерин аныктай билүүнү ишке ашырган. Экспериментти уюштуруунун, алардын жыйынтыктары талдоонун жолдорун өз алдынча иштеп чыккан.

Демек, жогорудагы рецензенттердин жана жарыш сөзгө чыгып сүйлөгөндөрдүн пикирлеринин негизинде бул ишти диссертациялык кеңешке кабыл алууга сунуш кылуу боюнча бүтүм чыгарууга болот.

И. Арабаев атындагы КМУнун физика жана аны окутуунун технологиясы кафедрасынын отурумуну

9. Диссертациялык иштин адистикке ылайык келиши: М.Анарбекованын “Болочок мугалимдердин орто мектепте физика боюнча класстан тышкаркы иштерди уюштуруу компетенттүүлүгүн калыптандыруу” аттуу темадагы диссертациялык иши 13.00.02 - окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы адистигине туура келет.

Жыйындын төрайымы. Урматтуу бүгүнкү талкуунун катышуучулары, изденүүчү Анарбекова Мариябүбүнүн илимий-изилдөө ишинин актуалдуулугу, изилдөө объектиси, максаты, милдеттери так жыйынтыкталган, өз алдынча бүткөрүлгөн иш экендигин белгилеп, сиздердин ой-пикирлерди эске алуу менен изилдөөнү диссертациялык кеңешке кабыл алууга сунуштоону колго салам.

Жогоруда айтылгандардын негизинде бүтүм добушка коюлду. “Макул” – бардыгы -40 “Каршы”-жок, “Калыс”- жок. Бүтүм бир добуштан кабыл алынды.

И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин "Физика жана аны окутуунун технологиясы" кафедрасынын ага окутуучусу Анарбекова Мариябүбүнүн диссертациялык иши боюнча билдирүүсүн, суроолорго берген жоопторун жана жарыш сөзгө чыгыш сүйлөгөндөрдүн пикирлерин угуп, талкуулап, төмөнкүдөй

ТОКТОМ КАБЫЛ АЛДЫ:

1. Анарбекова Мариябүбүнүн диссертациясы боюнча бүтүмү бекитилсин.
2. Анарбекова Мариябүбүнүн «Болочок мугалимдердин орто мектепте физика боюнча класстан тышкаркы иштерди уюштуруу компетентүүлүгүн калыптандыруу» аттуу темадагы 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (физика) адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациялык иши диссертациялык кеңешке сунушталсын.

Жыйындын төрайымы:
педагогика илимдеринин кандидаты,
доценттин милдетин аткаруучу

Карасартова Н. А.

Жыйындын катчысы, ага окутуучу

Мукамбетова Н.Т.

И. АРАБАЕВ атындагы Кыргыз мамлекеттик университети,
Кыргызский Государственный Университет им. И. Арабаева

КОЛ ТАМГАСЫН ТАСТЫКТАЙМЫН
ПОДПИСЬ ЗАВЕРЯЮ

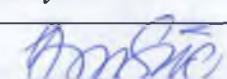
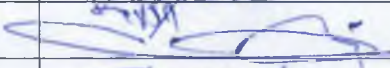

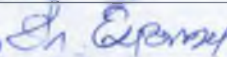
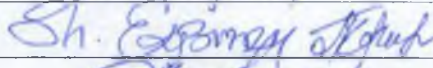
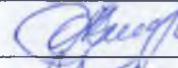

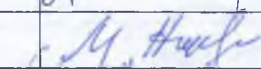
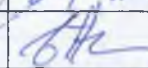

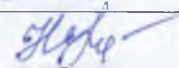
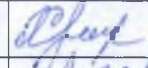
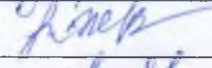
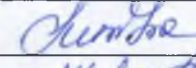

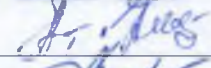

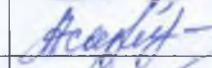
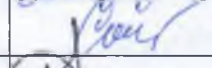
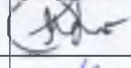

Тимур

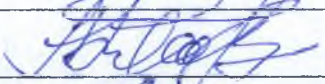
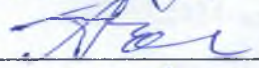

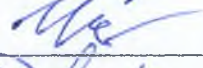

Катышуу баракчасы

05.03.2024-жыл

саат 10:00

Физика жана аны окутуунун технологиясы кафедрасынын ага окутуучусу Анарбекова
Мариябүбүнүн «Болочок мугалимдердин орто мектепте физика боюнча класстан
тышкаркы иштерди уюштуруу компетенттүүлүгүн калыптандыруу» аталышындагы
кандидаттык илимий ишинин талкуусу

№	Ф.И.О.	Колу
1	п.и.д.,проф. Э.Мамбетакунов	
2	п.и.д.,проф. Чоров М.Ж.	
3	п.и.д.,проф. Бабаев Д.Б.	
4	п.и.д.,проф. Алиев Ш.А.	
5	п.и.д.,проф. Төрөгелдиева К.М.	
6	п.и.д.,проф. Чалданбаева А.К.	
7	ф.и.д.,проф. Утуров К.У.	
8	ф.-м.и.к.,доц. Артыкова С.И.	
9	ф.-м.и.к.,проф. Ногаев М.А.	
10	б.и.к.,проф. Атанаев Т.Б.	
11	ф.-м.и.к.,доц. Акбеков Т.М.	
12	ф.т.и.к.,доц. Токонбекова К.Ч.	
13	п.и.к.,доц.м.а. Карасартова Н.А.	
14	ага окут. Шаршенова Х.А.	
15	ага окут. Мокешов Ж.К.	
16	ага окут. Мукамбетова Н.Т.	
17	окут. Мырзабекова Ж.М.	
18	окут. Тердикбаев Э.А.	
19	окут. Атамбекова А.К.	
20	ф.-м.и.к.,доц. Асанова Ж.К.	
21	доц.м.а. Асылбекова К.	
22	п. и. к., доц. Сагыналиева Н.К.	
23	ага окут. Көчөрбаева Б.Э.	
24	окут. Касымбекова Н.Э	

25	п.и.д., проф. Байсеркеев А.Э.	
26	ф-м.и.к., доц. Кутанов А.К.	
27	п.и.к., доц Чокоева Г.С.	
28	п.и.к., доц Узенгазиева Г.С.	
29	п.и.к., ага илимий кызмат. Мурзаибраимова Б.Б.	
30	п.и.к., доц. Исаева Р.У.	
31	п.и.к., доц. Дөөлөталиева А.С.	
32	ф-м.и.к., доц. м.а. Солтонкулова Ж.М.	
33	п.и.к., доц. Султанбаева Г.	
34	ага окут. Эсенгулов У.А.	
35	ага окут. Бузурманкулова А.А.	
36	ага окут. Тайырова Р.	
37	ага окут. Орозалиева А.О.	
38	ага окут. Жумадыл уулу Аман	
39	ага окут. Турарбекова Н.	
40	окут. Лактионов В.В.	

Жыйындын төрайымы :

Педагогика илимдеринин кандидаты,

Доценттин милдетин аткаруучу

Карасартова Н. А.

Жыйындын катчысы, ага окутуучу

Мукамбетова Н.Т.

Бул документ атындагы КЫРГЫЗ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ ИМ. И. АРАБАЕВ
 КЫРГЫЗСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМ. И. АРАБАЕВ

КАМГАСЫН ТАСТЫКТАЙМЫН
 ЗАКОННО ЗАВЕРЯЮ

